

Weg zijn van OGO. De weg naar OGO. Weg willen van OGO. Wat willen we eigenlijk zeggen met de titel van dit artikel? Iets op veel manieren kunnen interpreteren, kan zowel verwarrend als inspirerend werken. Als pabo-studenten kregen we vaak te maken met de term 'ontwikkelingsgericht onderwijs'. Naarmate we theorie en praktijk met elkaar gingen vergelijken, merkten we dat deze term op veel verschillende manieren geïnterpreteerd wordt. Verwarrend of inspirerend? Wij besloten het eerste gevoel om te zetten in het tweede.

ZONNE

Weg van ontwikkelingsgericht onderwijs

HANNEKE GEURTS
CARLIJN KUNTZELAERS

Rond juni 2008 solliciteerden we naar een stageplek voor ons derde jaar aan de PABO. Na de keuze voor een stichting, bekeken we de visies van een aantal individuele scholen. Ons viel toen al op dat veel scholen in hun visie gebruik maken van de term ontwikkelingsgericht onderwijs. Dit wekte onze interesse en beiden solliciteerden we succesvol naar een stageplek waarin ontwikkelingsgericht gewerkt werd.

Een heerlijk jaar vloog voorbij en al snel stonden we opnieuw voor de vraag welke stageplek zou passen bij onze leervragen. Wederom merkten we dat de ontwikkelingsgerichte aanpakken ons om de oren vlogen. Maar wat was nu concreet datgene waar OGO in de praktijk aan te herkennen is? Voor ons gevoel was er geen sluitend antwoord te vinden op deze steeds groter wordende vraag. Onze interesse was gewekt en we wisten nu zeker: hier willen we wat mee doen.

Onze scriptie zette we in het teken van de zoektocht naar ontwikkelingsgerichte kenmerken. Hiervoor doken we eerst de boeken in. Door in kaart te brengen hoe de theorie OGO beschrijft, vormden we een kader voor de praktijkvoorbeelden waar we naar op zoek wilden. We vonden snel enthousiaste scholen die bereid waren deel te nemen aan ons onderzoek en moesten zelfs een selectie maken om de haalbaarheid van onze scriptie in het oog te houden. De praktijk gaf de theorie de kleur die we zochten en we raakten steeds enthousiaster. De belangstelling en openheid van de scholen die meewerkten,

waren fantastisch. We waren dan ook trots op het eindresultaat: een overzicht van acht kenmerken van OGO met daarbij praktijkvoorbeelden in foto- en filmmateriaal.

Na de presentatie van onze scriptie, werden we door BCO Venlo uitgenodigd om ons onderzoek te presenteren op de landelijke OGO conferentie. Dit ervoeren wij als een groot compliment en we grepen deze kans om onze bevindingen te delen. Deze dag zagen we hoe groot de belangstelling is in Nederland naar verbreding en verdieping op het gebied van OGO.

Tijdens onze workshop konden we uitleggen hoe de onderzoeksvraag tot stand was gekomen en wat voor een beeld wij als toenmalige studenten van de Pabo hierop hadden.

Op een interactieve manier hebben we de geïnteresseerden tijdens deze workshop willen betrekken bij de zoektocht die ons geleid heeft naar de lijst van kenmerken en praktijkvoorbeelden. Dit deden we door de deelnemers de vraag voor te leggen; Wat is een els? Hoe ziet deze eruit? Dit zorgde voor verwarring, omdat men niet direct zag welke link we wilden leggen tussen onze zoektocht naar OGO en dit voorbeeld. Naar deze reactie waren we op zoek, want zo ervoeren de geïnteresseerden dezelfde verwarring als wij in eerste instantie hadden bij het begrip ontwikkelingsgericht onderwijs. We gaven aan dat een els een boom is die specifieke kenmerken heeft. Toch zijn de kenmerken alleen niet voldoende. Het zijn de karakteristieken die de kenmerken vorm geven

waardoor iedereen een els kan herkennen. Hierdoor voorkom je dat je door de bomen het bos niet meer ziet. Dit gevoel hadden wij toen we in aanraking kwamen met OGO. Vele scholen gaven aan te werken met dit concept, maar er waren veel uiteenlopende uitwerkingen. Dit was voor ons de aanleiding om kenmerken en karakteristieken van OGO in kaart te brengen.

Een lijst met acht kenmerken, onderverdeeld in karakteristieken, die gelinkt zijn aan theorie en praktijkvoorbeelden (zie schema hieronder). Een handvat voor scholen om hun OGO concept te kunnen uitbreiden, analyseren en toepassen maar vooral om de parels binnen hun eigen kunnen te ontdekken. Deze lijst met theoretische onderbouwingen en praktijkvoorbeelden is een mooi meetinstrument, toe te passen op alle scholen op eigen manieren.

Wij vinden deze lijst zodanig waardevol, omdat het op elke school de kansen weergeeft en de kracht uit van hoe het concept al vorm gekregen heeft. Binnen deze lijst zijn duidelijk verschillen te onderscheiden binnen de kenmerken, maar liggen andere kenmerken ook weer dicht bij elkaar. Hierdoor hebben we binnen de praktijk ervaren dat de

karakteristieken op meerdere manieren te interpreteren zijn en daardoor verschillen weergeven die beide goed zijn en bij hetzelfde kenmerk horen. Dit heeft niet te maken met fout of goed, maar met de toepassing van het concept op de visie waarbij eigen interpretaties welkom zijn en een eigen draai geven aan OGO.

Verwarring en inspiratie liggen dicht bij elkaar. Het één kan tot het ander leiden. Uiteraard is de volgorde bepalend voor het gevoel dat je aan het onderwerp overhoudt. Wij wilden het voor ons verwarrende beeld omzetten in een inspirerend verhaal, door een bodem van theorie en afwerking van praktijkvoorbeelden. Door deze positieve ervaringen zijn wij: weg van OGO.

Hanneke Geurts en Carlijn Kuntzelaers zijn werkzaam als leerkracht bij Stichting Kerobei Noord- Limburg.

Wanneer men geïnteresseerd is in ons onderzoeksverslag met de daarbij horende theoretische onderbouwingen per kenmerk, kan men dit bestellen via hanneke.geurts@violier.kerobei.nl.

Eigen inbreng leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> - Ruimte bieden voor initiatieven - Eigen inbreng stimuleren
Betekenisvolle activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Maatschappelijk herkenbare waarde - Mogelijkheden voor leerlingen om bij te dragen aan praktijken - Waarde voor de leerling vanuit persoonlijke motieven of interesses - Zinvol voor de leerlingen
Zorg dragen voor semiotisch karakter	<ul style="list-style-type: none"> - De leerling wordt betrokken in het proces van betekenisverlening - Differentiatie in semiotische activiteiten
Betrokkenheid bij betekenisverlening	<ul style="list-style-type: none"> - Motivatie en betrokkenheid wordt bevorderd - Inzichtelijk maken van de betekenis van het geleerde
Rijke speelomgeving	<ul style="list-style-type: none"> - Activiteiten met een spelkarakter - Naspelen van de echte wereld - Leerkracht helpt speelomgeving tot stand komen - Waardevol gebruik maken van ontwikkelings- en leermomenten
Onderzoekende houding leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak voor activiteiten en problemen bewust overdenken - Oplossingsmogelijkheden en strategieën bespreken en inzichtelijk maken - Ruimte bieden voor het leerproces
Leerkracht sluit aan bij zone van naaste ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> - Zowel bij leerlingen als bij docenten aansluiten op ZvNO - Sociaal ondersteunen en uitdagen op eigen niveau - Behoefte tot leren opwekken - Ontwikkelingsmogelijkheden uitbreiden
Inzicht van leerkracht in culturele verworvenheden	<ul style="list-style-type: none"> - Kennis van leerlijnen en kerndoelen - Mogelijkheid tot deelname aan maatschappelijke activiteiten vergroten